

Социологические исследования

С 1 по 31 мая методист Алкенова Т. провела социологическое исследование «Твоя библиотека». В качестве объекта библиотечных исследований выступили подписчики официальной инстаграмм – страницы областной библиотеки. **Основная цель исследования** – изучение мнения об эффективности предоставляемых библиотечных услуг, какой хотели бы видеть читатели свою библиотеку в будущем. Анкета включала вопросы: читательский стаж респондента; мотивации его обращения в библиотеку; оценка респондентом работы библиотеки в целом, и в частности (фонды и их доступность, современное оборудование, комфорт и уют, компетентность, внимательность библиотекарей и др.); какой видит читатель библиотеку в будущем. Специальный вопрос был посвящен участию респондента в библиотечных культурно-массовых мероприятиях. Было собрано и обработано 142 анкеты.

Результаты говорят о том, что большинство читателей сохраняют преданность библиотеке, являются ее постоянными читателями. Для большинства респондентов (71,4%) «библиотека – источник информации и знаний». Спрос на информацию является основным мотивом обращения. Но книги, чтение – не единственное, что привлекает население в библиотеку. Каждый пятый считает ее храмом культуры, а каждый шестой – центром межличностного общения и местом проведения досуга, где можно получить новые знания.

Основной мотив посещения «деловой» – потребность в информации, связанной с получением новых знаний. Каждый четвертый респондент приходит в библиотеку для знакомства с новинками. Обстановка в библиотеке не имеет значения для 18,1% респондентов. Это в основном читатели в возрасте от 16 до 25 лет. Но есть, хоть и небольшой процент читателей, которые чувствуют себя в библиотеке непринятым гостем, неуютно - 0,8%.

Полученные данные наглядно говорят и о том, что библиотекам есть над чем работать в плане предоставления читателям более полной информации по рекламе библиотечных услуг, о проводимых мероприятиях, планировании работы по пропаганде справочного аппарата. Отрадно, что респонденты отмечают улучшение в работе библиотек (62,4%) больше стало поступать новых книг», «изменился интерьер», «стало уютнее», «появились интересные выставки», «стали разнообразнее массовые мероприятия», «увеличился диапазон услуг», «улучшилось качество обслуживания», «стало больше различных форм работы с молодежью» и т.д. Культурно - досуговая деятельность играет важную роль в работе библиотек, поэтому не случайно 66,4 % респондентов на вопрос «Хотели бы Вы посещать массовые мероприятия?» ответили утвердительно.

Результаты исследования подтверждают необходимость проведения в библиотеке разнообразной и активной досуговой деятельности, выбирая наиболее актуальные и интересные темы, используя нестандартные формы работы, чтобы привлечь и те 27% читателей, которые ответили отрицательно на этот вопрос. Самое частое объяснение - «нет времени», «не получается». Возможно, и этих читателей можно «завлечь» на мероприятия с помощью более широкой рекламы того, что может предложить библиотека всем читателям. Выяснилось, что интересны респондентам творчество писателей и поэтов – 27,9%; народные праздники -25,2%; краеведение -25%; история Отечества-22,4%; искусство- 19,3%; экология -14,2 %. Кроме названных в анкете, читатели предлагали свои темы массовых мероприятий: психология, религия, пропаганда здорового образа жизни, музыка.

В результате проведенного анкетирования были выявлены проблемы, волнующие читателей, их интересы, информационные потребности. Предложения заслуживают внимания, многое из того, что предлагают респонденты, несомненно, будет способствовать улучшению деятельности библиотек.

Әлеуметтік зерттеулер

1-31 мамыр аралығында әдіскер Т. Алкенова «Сенің кітапханан» тақырыбында әлеуметтік зерттеу жүргізді. Кітапханалық зерттеу нысаны ретінде облыстық кітапхананың ресми инстаграм - парақшасының жазылушылары болды. **Зерттеудің негізгі мақсаты** - оқырмандар болашақта өз кітапханасын көргісі келетін кітапханалық қызметтердің тиімділігі туралы пікірді зерттеу. Сауалнама мынадай сұрақтарды қамтыды: респонденттің оқу тәжірибесі; оның кітапханаға жүгінуіне не түрткі болды; респонденттің кітапхананың жұмысын тұтастай, атап айтқанда (қорлар мен олардың қолжетімділігі, заманауи жабдықтар, жайлылық пен қолайлылық, құзыреттілік, кітапханашылардың зейінділігі және т.б.) бағалауы; оқырман болашақта кітапхананы қалай көреді. Арнайы сұрақ респонденттің кітапханалық мәдени-көпшілік іс-шараларға қатысуына арналды. 142 сауалнама жиналып, өңделді.

Нәтижелер оқырмандардың көпшілігі кітапханаға деген адалдығын оның тұрақты оқырмандары екенін көрсетеді. Респонденттердің көпшілігі үшін (71,4%) «Кітапхана – ақпарат және білім көзі» деп саналады. Ақпаратқа деген сұраныс өтініш берудің негізгі себебі болып табылады. Бірақ кітаптар, оны оқу – бұл халықты кітапханаға тартатын жалғыз нәрсе емес. Әрбір бесінші адам оны мәдени мекеме деп санайды, ал әрбір алтыншы адам тұлғааралық қарым-қатынас орталығы және жаңа білім алуға болатын демалыс орны деп санайды.

Кітапханаға келудің негізгі мотиві - «іскерік», яғни жаңа білім алуға байланысты ақпаратқа деген қажеттілік. Әрбір төртінші респондент кітапханаға жаңалықтармен, жаңа кітаптармен танысу үшін келеді. Кітапханадағы жағдай респонденттердің 18,1% - ы үшін маңызды емес. Бұл негізінен 16 мен 25 жас аралығындағы оқырмандар. Бірақ 0,8% респондент кітапханада өзін ыңғайсыз сезінеді.

Алынған мәліметтер оқырмандарға кітапхана қызметтерін жарнамалау, өткізілетін іс-шаралар, анықтамалық аппаратты насихаттау бойынша жұмысты жоспарлау туралы толық ақпарат беру жоспарында кітапханаларда жұмыс істеуге көп нәрсе бар екенін анық көрсетеді. Респонденттердің кітапханалар жұмысының жақсарғанын атап өткендері қуантады (62,4%), мәселен «жаңа кітаптар көбірек түсе бастады», «интерьер өзгерді», «жайлы болды», «қызықты көрмелер пайда болды», «әр түрлі көпшілік іс-шаралар өтеді», «қызметтер ауқымы артты», «қызмет көрсету сапасы жақсарды», «жастармен әртүрлі формаларда жұмыс жүргізу пайда болды» және т. б. Мәдени - демалыс қызметі кітапханалардың жұмысында маңызды рөл атқарады, сондықтан респонденттердің 66,4 % - ы «Көпшілік іс-шараларға қатысқыңыз келе ме?» деген сауалнамаға «иә» деп жауап берді.

Зерттеу нәтижелері кітапханада бос уақытты қызықты, тиімді өткізу қажеттілігін растайды, ең өзекті және қызықты тақырыптарды таңдап, осы сұраққа теріс жауап берген оқырмандардың 27% - тарту үшін стандартты емес жұмыс түрлерін қолдану қажет.

Кітапханаға жиі келмеудің себебі «уақыт жоқ» деп жауап береді. Мүмкін, бұл оқырмандарды кітапхананың барлық оқырмандарға ұсына алатын кең жарнамасы арқылы іс-шараларға шақыру қажет болар. Респонденттерге жазушылар мен ақындардың шығармашылығы қызықты екені белгілі болды-27,9%; халықтық мерекелер -25,2%; өлкетану -25%; Отан тарихы - 22,4%; өнер-19,3%; экология -14,2 %. Сауалнамада аталғандардан басқа, оқырмандар көпшілік іс-шаралардың тақырыптарын ұсынды: психология, дін, салауатты өмір салтын насихаттау, музыка.

Сауалнама нәтижесінде оқырмандарды толғандыратын мәселелер, олардың мүдделері, ақпараттық қажеттіліктері анықталды. Ұсыныстар назар аударарлық, респонденттер ұсынатын көптеген нәрселер кітапханалардың жұмысын жақсартуға ықпал ететіні сөзсіз.